

CUPRINS

Introducere		011
Partea întâi	Melbourne	015
Partea a doua	Indian Wells	087
Partea a treia	Miami	119
Partea a patra	Roma	147
Partea a cincea	Paris	161
Partea a șasea	Wimbledon	191
Partea a șaptea	New York	233
Epilog (traducere de Ioana Gruenwald)		281
Mulțumiri		289
Note		291

Introducere

Era ultimul weekend din septembrie 2018, când a început cel de-al 44-lea sezon al emisiunii *Saturday Night Live*. Cu trei săptămâni mai devreme, Serena Williams jucase finala US Open împotriva lui Naomi Osaka, una dintre cele mai bizare și controversate partide din istoria tenisului profesionist. O partidă devenită celebră din cauza ciocnirilor gălăgioase și neconținute ale lui Williams cu arbitrul de scaun, Carlos Ramos. Trei săptămâni înseamnă o veșnicie în ciclul știrilor din epoca digitală, dar atunci, la ediția *SNL* din acea ultimă seară de sâmbătă din septembrie, și-a făcut apariția actrița de comedie Leslie Jones, jucând în sceneta „Weekend Update”. Era îmbrăcată într-o rochiță cu poalele de tul și cu un umăr descoperit — la fel ca rochia pe care o purtase Williams la US Open — și flutura o rachetă Wilson Blade 104, la fel ca racheta pe care o folosește Williams. Era metacomedie: Jones își continua satira imitând-o perfect pe Serena și insistând că acesteia i se cuveneau scuze. În discursul ei, actrița amesteca tirada deja faimoasă a Serenei la adresa arbitrului de scaun al finalei feminine — Williams era convinsă că trebuia să primească scuze pentru că fusese acuzată de o încălcare a regulilor, deci implicit că trișase — cu propria nemulțumire că un scheci despre Serena fusese tăiat din emisiune. Unul dintre prezentatorii de la *Weekend Update* a încercat s-o liniștească pe Jones, care urla și flutura racheta, trimițând forehanduri-fantomă: meciul Williams-Osaka era o știre fumată. Dar ceea ce făcea ca momentul să prindă la public era faptul că meciul *nu era deloc o știre fumată*, încă se vorbea despre el, era rumegat, analizat, încă stârnea discuții în contradictoriu... Nici nu mai țineam minte de când o controversă din sport sau, de fapt, din oricare alt domeniu al culturii pop, zăbovise atât de mult timp în conversațiile

generale. Ce însemna asta? Sau, mai bine zis, care era treaba cu Serena?

Am privit-o pe Leslie Jones imitând-o pe Serena Williams preț de un minut și jumătate. De-acolo a plecat ideea acestei cărți. *Care era treaba cu Serena?* Problema era complexă, într-un mod absolut unic, lucru care făcea ideea tot mai provocatoare. Pe de o parte era măreția sa indiscutabilă ca jucătoare de tenis, lucru cu care eram familiarizat, întrucât am scris frecvent despre acest sport. Dar mai era vorba și despre mult mai extinsa ei prezență în cadrul culturii: ca femeie, femeie de culoare, femeie care s-a zbatut să reușească, dintr-o familie care s-a zbatut la rândul ei să reușească, femeie puternică, uneori femeie furioasă, femeie bogată, femeie modernă, femeie-*influencer* în social media, femeie care are un copil și muncește. Williams mi-a atras atenția, mie și altora, ca fiind un personaj ubicuu — o celebritate mondială — dar nu foarte bine înțeleasă. Cu cât te gândeai mai mult la ea, cu atât mai mult îți zbură mintea la alte și alte aspecte. Iar acest lucru mi se părea la fel de provocator.

012

Aceasta nu este o carte autorizată. Nu am avut acces special la Williams și nici la persoanele din anturajul ei. Asta ar fi însemnat că ar fi fost, în cele din urmă, cartea ei, și nu acest lucru mă interesa cu adevărat. Și-a spus deja povestea în mai multe forme și în mai multe medii și, fără îndoială, va continua s-o facă. Voiam, pur și simplu, dar nu foarte simplu, s-o văd în toate modurile în care eram capabil: s-o observ, s-o descriu, s-o ascult, să citesc despre ea, s-o urmăresc (în noile condiții create de Instagram etc.), s-o deslușesc, s-o încadrez undeva. Instrumentele mele sunt jurnalismul sportiv, biografia, reportajul și critica culturală. Structura narativă a cărții conține revenirea lui Williams în tenis după nașterea fiicei sale și încercarea de a mai câștiga un titlu sau două de Mare Șlem, în ideea de a egala sau poate de a depăși un record care rezistă de atâta timp, dar și de a cuceri un premiu major. Mi-am petrecut un an în circuitul feminin, urmărind pe viu aproape toate

meciurile jucate de Williams, am participat la conferințele ei de presă, am vorbit cu jucătoarele, cu antrenorii, cu jurnaliștii și cu mulți alții. Forma pe care am ales s-o dau cărții este una asemănătoare unei prisme, a unui colaj. Scopul a fost s-o surprind pe Serena Williams din cât mai multe perspective cu putință. Complexitatea Serenei Williams, dincolo de strălucirea din teren, a transformat-o în cea mai importantă sportivă a vremurilor sale. Și sper ca această carte, așa cum este concepută, să poată reda și să poată aprofunda cumva această complexitate.

1

Serena Williams de-abia aștepta să intre pe teren. Își tot aranja și rearanja căștile enorme Beats by Dre. Era important să se relaxeze și absolut crucial să se concentreze. Și-a dus mâna dreaptă spre talpa stângă, cu piciorul îndoit la spate, cu brațul stâng întins cât de mult putea în față. Un exercițiu de încălzire destul de des întâlnit în tenis, care bagă lent în funcțiune cvadricepșii și mușchii inghinali și pentru a extinde pieptul. În yoga nu e doar o mișcare de încălzire, ci și de echilibru. Lord of the Dance, *Natarajasana*. Înseamnă că dansezi în timp ce rămâi neclintit, că întruchipezi și redai noțiunea plină de înțelepciune a *schimbării* în stare de *neschimbare*. Este și un mod de a o vedea pe Serena Williams.

Se afla undeva într-unul din tunelurile arenei Rod Laver, principalul teren de tenis de la Australian Open. Competiția are loc în fiecare an la Melbourne, la sfârșitul lunii ianuarie, și este primul dintre cele patru turnee de Mare Șlem din calendar. Ultimele două săptămâni din ianuarie înseamnă, la Melbourne, miezul verii, cu după-amieze fierbinți care se întind dincolo de ora șapte și se sfârșesc în asfințituri spectaculoase pe la nouă seara. Străzile aflate la est de centrul orașului, pe care le străbăteam în fiecare dimineață în drum spre Melbourne Park și spre „tenis“, cum spun localnicii, au un aer victorian: case cu terase, bungalow-uri, scuaruri frumoase cu peluze verzi și tufe îngrijite de trandafiri. Localnicii par să-și fi însușit și entuziasmul victorian față de sport. Merg mult pe bicicletă, aleargă și joacă diverse sporturi; ziarele și știrile sportive sunt pline de povești din sport. Se scurgeau spre Melbourne Park de dragul tenisului, trecând pe lângă unul dintre cele mai mari terenuri de cricket din lume, botezat pur și simplu „The G“.

Pe lângă după-amiezele sale fierbinți și atmosfera unică, Australian Open este cunoscut și pentru faptul că pune accentul pe ceea ce se cheamă, mai nou, experiența trăită de fani. De aceea o puteam vedea pe Serena Williams făcându-și încălzirea — era prezentată în mii de pixeli, păstrându-și echilibrul, pe două ecrane uriașe suspendate în cele două capete ale arenei cu 14.800 de locuri. Camerele fuseseră recent instalate în diverse puncte ale coridoarelor și tunelurilor care duc de la vestiare la arena Rod Laver. Williams se relaxa și se pregătea mental pe acolo, pe undeva. Scopul acestor filmări, conform oficialilor turneului, era să-i poarte pe spectatori „în culise“, unde aceștia puteau întrezări, pe ecranele gigantice, o imagine specială și autentică — o imagine fascinant de reală — a unui jucător favorit. Transmisiunile TV au modificat lumea sportului începând din anii '60, preschimbând competițiile și meciurile în adevărate spectacole; poate că nu există o dovadă mai bună a dimensiunilor acestei transformări decât faptul că, mai nou, oamenii care participă direct la un eveniment sportiv își petrec foarte mult timp uitându-se la un ecran.

Dar oare ce mai însemna „în culise“ pentru Serena Williams? Avea peste 10 milioane de urmăritori pe Instagram, care puteau să se uite zilnic sau aproape zilnic la antrenamentele ei, la momentele de relaxare alături de soțul ei. O priveau cum stă într-o groapă de nisip alături de fetița ei în vârstă de un an și trei luni sau vedeau porția de taco pe care urma s-o mănânce într-o duminică, la cină. Desigur, aceste imagini nu erau niște instantanee întâmplătoare. Erau fotografii pentru spectacol. Într-un fel sau altul, toate pozele de pe Instagram sunt niște imagini pentru spectacol și expunere: o prelungire a sinelui idealizat și înfrumusețat, transmiterea ideii de brand. Dar, la fel, în esență, era și ceea ce surprindeau noile camere de filmat care duceau spre Arena Rod Laver. Cu siguranță că Williams înțelegea lucrul acesta. Știa cum să capteze atenția mulțimii. Într-o după-amiază scaldată în soare, Serena Williams

își efectua încălzirea pe niște ecrane enorme, îmbrăcată în ceea ce părea a fi un impermeabil negru, foarte șic. Oamenii din jurul meu, din tribune, mai ales femeile, scoteau exclamații de uimire și de admirație.

Williams însăși era fascinată de această autoprezentare și de tot ce putea însemna aceasta: mister, aer inabordabil, alură, stăpânire de sine, exotism, strălucire, putere. Se știa privită. Psihoterapeutul și eseistul britanic Adam Phillips scria că „noi căutăm atenția fără să înțelegem în totalitate ce fel de atenție căutăm și prin ce am trecut de am ajuns în punctul acesta“. Poate, în cazul lui Williams, avea de-a face cu faptul că crescuse alături de patru surori mai mari, care erau înnebunite după coafuri și haine. Poate că avea de-a face și cu faptul că, deși, de când împlinise patru ani, părinții începuseră s-o modeleze pentru a ajunge o mare campioană în tenis, ea visa să devină actriță. Poate că avea de-a face cu faptul că învățase să joace tenis pe terenurile publice din partea central-sudică a orașului Los Angeles, iar tinerii care veneau în parc să joace baschet sau să cumpere droguri se holbau la ea cu gurile căscate. Poate și fiindcă își petrecuse mare parte din copilărie și adolescență — atât pe teren, cât și în presă — în umbra surorii sale, Venus, mai mare cu un an și trei luni decât ea și asta o făcuse mai reticentă. Venus fusese prima care fusese nevoită să gestioneze această atenție, alături de o anumită deșănțare rasială și socială, care veniseră la pachet cu statutul de jucătoare-minune de culoare și apoi de vedetă de culoare a tenisului feminin, și devenise, în timp, o persoană din ce în ce mai independentă. Poate că Serena era preocupată de imaginea ei și pentru că se simțea urâtă sau, dimpotrivă, prea atrăgătoare. Căci ea declarase ambele lucruri, în momente diferite.

Serena Williams a tot răspuns întrebărilor despre ea după meciurile de tenis și nu numai după acestea, de când era pre-adolescentă, căci încă de-atunci atenția lumii fusese ațintită

asupra ei: fusese o personalitate înainte de a deveni, cum s-ar fi așteptat lumea, o persoană cu caracterul format. În 1995, *New York Times* a trimis un reporter la un turneu obscur din Canada, pentru că, la vârsta de 14 ani, Serena urma să joace acolo primul ei meci din circuitul profesionist. (A pierdut rușinos. Adversara ei, Anne Miller, pe atunci în vârstă de 18 ani, a spus după aceea „Cred că am jucat cu o celebritate“). De-a lungul anilor, Williams a declarat tot felul de lucruri în fața reporterilor și a camerelor TV despre cine este ea și despre cum arată. Nu era întotdeauna clar ce anume crede — și nici dacă știa mereu ce crede cu certitudine sau dacă voia să-i încurce pe ziariști. Spunea oare, la momentul respectiv, lucrurile pe care le credea cu adevărat? Sau spunea acele lucruri — și aceasta este ispita în care cade orice persoană publică — ca să-și contureze felul în care voia să fie percepută? Toate astea, în parte, erau la fel de fascinante.

020 Că era de culoare într-un joc rezervat fetelor albe; că era masivă și musculoasă, așa cum nicio jucătoare din circuit nu fusese vreodată; că venise în tenis de unde nu venise nimeni până atunci, din Compton, loc cunoscut în copilăria ei pentru luptele dintre bandele Bloods și Crips, pentru muzica gangsta rap și pentru rata crescută a criminalității; că fusese, la început, antrenată doar de tatăl și de mama ei, care nu jucaseră tenis niciodată, dar care s-au autoeducat din cărți și casete video, ca să-și poată învăța, la rândul lor, fiicele: Serena, la fel cum pățise și sora ei, Venus, înaintea ei, urma să fie subiectul întrebărilor, urma să fie analizată și interpretată. De la bun început, Serena a avut o intuiție bună în această privință. Jucând împotriva unor fete albe, în fața publicului alb, într-un sport care-și savura tradițiile scorțoase, a îmbrățișat rolul Celeilalte, cea mândră și uimitor de talentată — și deci greu de atacat de detractori. Etalând toată această schimbare. Nu făcea niciun efort să intre în vreun tipar. În acei primi ani de turnee, ea și sora ei au ținut aproape. Atât pe teren, cât și în fața presei, Serena emana putere și încredere și o stare de exuberanță: dacă tot urma să atragă atenția,

atunci vroia să fie subiectul ei, nu un simplu obiect. A căutat autoritatea și s-a zbatut s-o obțină, nu făcând compromisuri, nici jucând rolul unei persoane cumsecade, ci creând în jurul ei un loc — un spațiu cultural — în care să poată fi exact cine era. Voia să-și facă simțită prezența, voia ca unicitatea ei să devină electrizantă. Felul în care se prezenta — părul împletit în toate felurile posibile, întins, răsucit în stil senegalez, strâns în coadă la spate, făcut coc, gen femeie de afaceri sau revărsat pe umeri; privirea amenințătoare din timpul jocului; discursul standard pe care-l avea mereu la ea; ținutele din teren pe care niciun club din suburbii nu le-ar fi acceptat — toate îi slujiseră ca să-și poată controla unicitatea, ca s-o poată îmbrățișa. Trenciul negru pe care-l purta în acel ianuarie, la Melbourne? Nu era nici măcar jumătate din ținută. Când meciul era pe punctul să înceapă, l-a dezbrăcat, dând la iveală ținuta în care avea de gând să joace: o salopetă scurtă și mulată, în stilul anilor '50, de culoare verde-jad și ciorapi negri de plasă. În arenă s-a ridicat un alt val de interjecții pline de uimire.

021

Era un meci din runda întâi și primul meci oficial al anului pentru Williams. 128 de jucătoare se aflau pe tabloul principal al competiției individuale de la Australian Open, la fel ca la toate turneele de Mare Șlem — cele mai prestigioase, mai profitabile și mai importante patru evenimente, din perspectiva clasamentului mondial anual, cu 2.000 de puncte acordate învingătoare, cu 500 mai mult decât punctele acordate la finalul anului, la Turneul Campioanelor, și dublu față de punctele câștigate de învingătoare celui mai mare turneu din afara categoriei Marelui Șlem. Clasarea unei jucătoare din WTA — un sistem progresiv și cumulativ care se actualizează în fiecare săptămână a sezonului — influențează contractele de sponsorizare, atenția din partea presei și afectează egourile tinere și fragile. Dar determină mai ales stabilirea capilor de serie în cadrul tragerilor la sorți pentru turneu: cu ce fel de jucătoare te vei înfrunța și când vei ajunge să joci împotriva ei, de-a lungul desfășurării

competiției. La un turneu de Mare Șlem, numai un sfert dintre jucătoare sunt desemnate cap de serie, de la 1 la 32, aranjate aproape exclusiv după clasarea lor în WTA. Aceste jucătoare desemnate cap de serie sunt aranjate cu grijă pe tablou, ca să nu întâlnească alte jucătoare de top până cel puțin în turul al treilea, adică la finalul primei săptămâni a turneului, care durează de două ori pe-atât.

În primul tur, capii de serie întâlnesc adversare clasate pe poziția 50, 84 sau 103: nou-venite care-și doresc ascensiunea, veterane care încep să pălească, jucătoare cu cariere lungi, dar fără performanțe notabile. Williams era cap de serie numărul 13, ceea ce corespundea cu clasarea ei WTA din momentul respectiv. Adversara ei din prima rundă, germana Tatjana Maria, avea 31 de ani și câștigase un singur turneu la individual în numeroșii săi ani petrecuți în circuitul WTA; cea mai înaltă poziție a carierei fusese 46, atinsă cu doi ani mai devreme, și nu era cap de serie. Primul set al întâlnirii a durat 18 minute. Senzația a fost că nu a durat nici atât. Maria n-a câștigat nici măcar un game. Williams și-a adjudecat partida cu 6-0, 6-2, depunând foarte puțin efort în afara serviciului și a returului absolut devastatoare. A ieșit de pe teren și s-a întors la vestiar în mai puțin de o oră.

Mai târziu, Maria a povestit că ea și Williams sunt vecine în Florida, într-o comunitate rezidențială din Palm Beach Gardens, acolo unde Williams și-a trăit majoritatea vieții de adult, mai întâi într-o casă de 1.000 de metri pătrați pe care o împărțea cu sora ei, Venus, și, apoi, de curând, în propria ei locuință. Are mai multe case și apartamente — în Florida, Los Angeles, Paris și în alte locuri. Pe acestea le împarte cu soțul ei, antreprenorul Alexis Ohanian, și cu micuța lor fiică, Alexis Olympia Ohanian, Jr., pe care părinții ei o strigă Olympia. Jucătorii de tenis din toată lumea, femei sau bărbați, își stabilesc reședința în Florida, Monte Carlo sau Dubai — pentru vremea frumoasă, regimul favorabil de taxe și impozite și, ca în cazul

comunității rezidențiale unde trăiau Maria și Williams, pentru apropierea de terenurile de tenis.

Maria a spus că nu jucase niciodată vreun amical cu Williams. Serena venise o dată în vizită la un grătar, a povestit Maria, și fiicele lor se jucaseră împreună o dată sau de două ori. Jucătorii de tenis nu prea stau pe acasă; sezonul lor competițional se întinde din ianuarie până în noiembrie. Arenele mari de tenis, cum era Rod Laver, a continuat Maria, erau, pentru Serena, „a doua casă“. Se referea la familiaritatea și la confortul pe care Williams le resimțea în fața mulțimilor mari, mulțimi care, ca și în acea după-amiază, o încurajau de cele mai multe ori. De asemenea, a spus că Williams știa foarte multe lucruri despre suprafața de pe arena Rod Laver — jucase și se antrenase de multe ori acolo, iar Maria niciodată. (De-a lungul bogatei sale cariere, Williams câștigase de șapte ori Openul australian; Maria niciodată, nici măcar nu fusese pe aproape). Maria gândea cu voce tare, așa cum fac jucătoarele copleșite într-o partidă, spunându-și că rezultatul ar fi fost cu totul diferit dacă ar fi jucat pe un alt teren, într-o altă zi. Farmecul sportului este că oferă spectacol în schimbul atât de puținelor iluzii. Dar asta nu-i oprește pe cei care îl practică să creadă în aceste iluzii.

2

Serena Jameka Williams avea 37 de ani la debutul sezonului competițional 2019. Juca tenis profesionist de peste 23 de ani. În 319 săptămâni din acești ani numeroși fusese Numărul 1 mondial și, probabil, ar fi ocupat prima poziție a clasamentului WTA și mai multe săptămâni dacă ar fi luat parte la mai multe turnee, în loc să-și urmeze și alte pasiuni dincolo de sport — de exemplu, interesul față de modă și, în timp, dorința de a nu-și uza organismul pe măsură ce înainta în vârstă. Câștigase 23 de titluri de Mare Șlem, cu unul mai puțin decât australianca Margaret Court. Cu greu găseai pe cineva care să susțină că Margaret Court, o jucătoare extraordinară de tenis, era mai bună decât Serena Williams. Margaret Court cucerise majoritatea turneelor la Australian Open, într-o perioadă în care cele mai valoroase jucătoare din Europa și din Statele Unite preferau să sară peste acest eveniment din cauza distanțelor mari, dar și pentru că pe atunci se desfășura în luna decembrie, în apropierea sărbătorilor. Cu toate acestea, pentru Williams era important să egaleze și să depășească recordul lui Court. Era unul dintre motivele pentru care încă juca tenis la 37 de ani. (Dintre jucătoarele de top la individual, doar sora ei era mai în vârstă decât ea).

024

Până la finalul anului 2018, Williams câștigase aproape 90 de milioane de dolari numai din premii, mai mult decât orice femeie în orice sport și mai mult decât dublul sumei strânse de sora ei Venus, care era a doua dintre jucătoarele active din WTA în topul câștigurilor financiare. Averea totală a Serenei, care includea, alături de premiile de la turnee, proprietăți imobiliare, dividende în urma investițiilor făcute și, mai ales, contracte de publicitate asigurate de vechea ei agentă, Jill Smoller, era estimată de revista *Forbes* la 225 de milioane de dolari. (În 1990,

Zina Garrison, o jucătoare americană de culoare, clasată pe locul 4 în lume, nu primea decât o sponsorizare din partea unei firme de încălțăminte). Dincolo de bani, Williams a dominat sportul vremurilor sale cum nu a făcut-o nici o altă femeie din acest secol. (Doar schioara Lindsey Vonn, care a stabilit foarte multe recorduri, și tânăra și extraordinara gimnastă Simone Biles mai pot intra în această discuție). De asemenea, cu forța ei, dar nu doar a ei, Serena schimbase felul în care se juca tenisul feminin. Într-o mare măsură, din postura de campioană extrem de longevivă a atras în sport fete care altminteri nu s-ar fi atins niciodată de o rachetă, dacă n-ar fi fost atrase, ele sau părinții lor insistenți, de exemplul său. În cele din urmă era vorba despre recunoașterea și faima de care se bucura. În Statele Unite, doar doi sportivi, jucătorul de golf Tiger Woods și fundașul din Național Football League, Tom Brady, obținuseră o recunoaștere mai mare din partea publicului. Așa-numitul ei *Q Score* — un sistem care măsoară popularitatea și impactul de marketing al unei persoane sau al unui produs — era peste medie în rândul americanilor de aproape toate nivelurile de venit și toate vârstele. În plus, a atins nivelul de star *mondial* cum n-a făcut-o nicio femeie înaintea ei (și niciun fundaș din NFL). Pe măsură ce Australian Open se apropia, ESPN a alcătuit o listă a celor mai faimoși sportivi ai lumii, folosind trei parametri ca să determine popularitatea globală: cât de frecvent era căutat online numele unui sportiv, câți bani câștiga respectivul sportiv din contracte de publicitate și numărul de urmăritori pe care el sau ea îi avea pe rețelele de interacțiune socială. Williams s-a clasat pe locul 17 în acel top — vedetele din fotbal ocupau primele locuri — și era singura femeie în primii 25. Era, de fapt, după orice calcul, cea mai mare jucătoare de tenis din istorie — Regina, așa cum îi spuneau cei mai avizi fani — și cea mai renumită sportivă a tuturor timpurilor.

025

Ba chiar ceva sau cineva mai important de atât. Williams a ajuns la treizeci de ani într-o perioadă în care să fii femeie și de

culoare, în combinație mai ales cu averea sau celebritatea (sau cu amândouă), începea să devină un amestec extrem de stimulator. Michelle Obama; Beyoncé și Rihanna; candidatura lui Stacey Abrams pentru funcția de guvernator al Georgiei și încercarea Kamalei Harris de a deveni candidata Democraților la președinție; prezența continuă la televizor a lui Oprah, femeile de culoare de la „The View⁰¹” și ascensiunea Shondei Rhimes drept o producătoare prolifică de radio și televiziune; multe romane scrise de femei de culoare, dintr-odată publicate și citite: femeile de culoare aveau un loc și o voce în America, așa cum nu se întâmplase vreodată până atunci. Williams era conectată la perioada în care trăia, perioada ei, așa cum e cazul tuturor. Dar, cu realizările și cu faima ei, avea și rolul de a modela timpurile în care trăia. Eforturile și reușitele lui Williams și ale celorlalte femei erau contestate, iar încercările lor de a atinge succesul cereau multe sacrificii. Printre lucrurile care divizau America în cel de-al doilea deceniu al secolului XXI, ascensiunea femeilor de culoare puternice, femei care nu mai puteau fi marginalizate, era un subiect controversat, chiar dacă nu întotdeauna exprimat public. Erau oameni care se temeau de aceste femei, le urau — mai ales bărbații albi, care erau cei mai vocali — le urau pentru că erau niște femei de culoare absolut fenomenale.

Senzația de a inspira teamă și dispreț poate fi o confirmare a faptului că vezi lucrurile mult mai limpede decât majoritatea — dar exprimarea acestui sentiment te poate transforma într-o persoană care rostește ceea ce lumea vrea să audă. Michelle Obama a fost desemnată, în urma unui sondaj de la sfârșitul anului 2018, cea mai admirată femeie din America, iar cartea ei de memorii, „Becoming⁰²”, este cea mai bine vândută

01 Emisiune cu diverși invitați importanți din diverse domenii, difuzată de ABC
(*n. trad.*)

02 În limba română, cartea a apărut sub titlul „Povestea mea”, la Editura Litera
(*n. trad.*)